

LEV NİKOLAYEVIÇ TOLSTOY
Anna Karenina

© 2002 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Klasikleri / 1. BASIM
2002-2012, İstanbul (14 baskı)

Анна Каренина

© Önsöz: Lionel Trilling, “Anna Karenina”, *The Opposing Self: Nine Essays in Criticism*, Compass Books, The Viking Press, New York, 1959.

© Sonsöz: “The Dialectic of Incarnation: Tolstoi’s Anna Karenina”, R. P. Blackmur, *Eleven Essays in the European Novel*, Harbinger Books. Harcourt, Brace & World, Kaliforniya, 1964.
Sonsözün hakları Houghton Mifflin Harcourt’tan alınmıştır.

İletişim Yayınları 786 • İletişim Klasikleri 14

ISBN-13: 978-975-05-1745-7

© 2015 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM

1-5. Baskı 2016-2021, İstanbul

6. Baskı 2023, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Emrah Serdan

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Henrich Matyeviç Maniser, “Anna Karenina”, 1904

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Beyza Altay, Melis Oflas

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

LEV NİKOLAYEViÇ TOLSTOY
Anna Karenina

Анна Каренина

RUSÇADAN ÇEVİREN *Ergin Altay*

LIONEL TRILLING'İN ÖNSÖZÜ VE
RICHARD P. BLACKMUR'ÜN SONSÖZÜYLE

LEV NİKOLAYEViÇ TOLSTOY 9 Eylül 1828'de Moskova yakınlarında bulunan Tula'daki Yasnaya Polyana Malikânesi'nde zengin bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. İki yaşında annesini, dokuz yaşında babasını kaybetti ve akrabaları tarafından yetiştirildi. 1844'te Kazan Üniversitesi'ne girdi fakat resmî eğitime duyduğu tepkiyle 1847'de Yasnaya Polyana'ya geri dönerek kendi kendisini yetiştirmeye karar verdi. 1852'de orduya katıldı ve burada boş zamanlarında yazmaya başladı. 1857'ye kadar *Çocukluk*, *İlkgençlik* ve *Gençlik* adlarında üç ciltlik otobiyografik romanını tamamladı. 1854'te Kırım Savaşı'na katılan Tolstoy, buradaki tecrübelerinden yola çıkarak *Sivastopol*'ü kaleme aldı. 1857'de Fransa, İtalya ve İsviçre'yi kapsayan ilk Avrupa seyahatine çıktı ve eğitim kurumlarıyla ilgili bilgi topladı. Rusya'ya dönüşünde köylü çocuklar için bir okul açtı. 1859'da *Aile Mutluluğu* adlı romanını yazdı. 1860'ta tekrar Avrupa gezisine çıktı ve Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'da eğitim kurumlarıyla ilgili araştırmasını derinleştirdi. Bu dönemde kendine ait ahlak felsefesi de biçimlenmeye başlamıştı. 1862'de Sofya Andreyevna Behrs'le evlendi. 1863'te yazmaya başladığı ve başyapıtı olarak kabul edilen *Savaş ve Barış*'ı 1869'da tamamladı. Romanın başarısından cesaretle, 1873 ila 1877 arasında ikinci büyük romanı *Anna Karenina*'yı yazdı. 1880'den itibaren devlete ve kiliseye ağır eleştiriler yönelteceği kitaplar yazmaya başladı ve Tolstoyculuk düşüncesinin yapıtaşlarını oluşturdu. 1886'da *İvan İlyiç'in Ölümü*'nü, 1889'da *Kroyçer Sonatı* yayımladı. 1895'te *Efendi ile Uşağı*'nı yazdı. Aynı yıl Kilise'ye ağır eleştiriler yönelttiği son büyük romanı *Diriliş*'i yazmaya başladı; 1899'da yayımlanan roman, Rus Ortodoks Kilisesi'nden afaret edilmesine sebep oldu. Son romanı *Hacı Murat*'ı 1896'da yazmaya başladı; 1904'te tamamlayacağı eser, ancak ölümünden sonra yayımlanacaktı. Tolstoy 1900'den sonra zamanının çoğunu din, toplum, ahlak, sanat konularındaki görüşlerini anlatan yazılar yazmaya ayırdı. Bu dönemde, yazar kimliğinin yanı sıra ruhani ve ahlâki bir lider olarak da ün saldı. Hayatı ile fikirleri arasında tutarlılık sağlamak amacıyla, giderek daha sade bir yaşam sürmeye başladı. Önce içkiyi ve tütünü bırakıp köylüler gibi giyinmeye başladı, ardından ölümünden sonra mal varlığını köylülere bırakmaya karar verdi. Mülkiyet konusundaki radikal fikirleri nedeniyle ailesiyle, özellikle de karısıyla arası açıldı. Bu anlaşmazlık, son yıllarını gitgide artan bir psikolojik sıkıntı içinde geçirmesine sebep oldu. 1910 sonbaharında içinde bulunduğu şartlara daha fazla dayanamayarak küçük kızını ve doktorunu yanına alıp evi terk etti ve bir süre sonra, 20 Kasım'da Astapovo'da zatürreden öldü. Cenazesi iki gün sonra, binlerce kişinin katıldığı bir törenle Yasnaya Polyana'da defnedildi.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER.....	7
KRONOLOJİ.....	15
ÖNSÖZ	
ANNA KARENINA / LIONEL TRILLING	33

Anna Karenina

Birinci Bölüm	43
İkinci Bölüm	183
Üçüncü Bölüm	329
Dördüncü Bölüm	461
Beşinci Bölüm	561
Altıncı Bölüm	695
Yedinci Bölüm	839

Sekizinci Bölüm 957

SONSÖZ

VÜCUT BULMANIN DİYALEKTİĞİ: ANNA KARENINA /

RICHARD P. BLACKMUR 1015

Анна Каренина
 Романъ
 Л. Н. Толстому

Воскресенье

Вот вы видите, что я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно. Я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно. Я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно.

- Tolstoy'un imzasıyla, Anna Karenina'nın 1878'de yayımlanan ilk baskısının kapağı.
- Anna Karenina'nın el yazmasından sayfalar.

Ужасно, что вы видите, что я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно. Я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно. Я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно.

Вот вы видите, что я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно. Я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно. Я пишу вам письмо, а вы не знаете, что я пишу вам письмо. Это очень странно.

İçim nefretle dolu, öcümü alacağım.

Birinci Bölüm

I

Mutlu aileler birbirine benzerler, her mutsuz aileninse kendine özgü bir mutsuzluğu vardır.

Oblonskilerin evinde durum kötüydü. Oblonski'nin karısı, kocasının, evlerinde çalışmış eski Fransız mürebbeysiyle gizli ilişkisi olduğunu öğrenmiş, artık kendisiyle aynı çatı altında yaşayamayacağını ona bildirmişti. Bu durum üç gündür böyle sürüp gidiyor, karı kocaya da, ailenin bütün üyelerine de, ev halkına da büyük acı veriyordu. Aile bağlarının artık koptuğunu, herhangi bir handa karşılaşan insanların birbirlerine Oblonski ailesi üyelerinden daha bağlı olduğunu hissetmeyen yoktu evde. Hanımefendi dairesinden çıkmıyor, kocası ise üç gündür evde kalmıyordu. Çocuklar kendi başlarına koşuşup duruyorlardı evin içinde. İngiliz mürebbiye, kâhya kadınla kavga etmiş, bir arkadaşına, kendisine yeni bir iş bulması için mektup yazmıştı. Aşçı, tam yemek saatinde başını alıp gitmişti. Hizmetçi kadınla arabacı, hesaplarının görülmesini istiyorlardı.

Kavgadan üç gün sonra Prens Stepan Arkadyeviç Oblonski –sosyetedeki adıyla Stiva– her zamanki saatte, yani sabahın sekizinde karısının yatak odasında değil de, kendi çalışma odasında

maroken kanepesinde uyandı. Toplu, bakımlı bedenini gene uykuya dalmak, uzun uzun uyumak istiyormuş gibi kanepenin yayları üzerinde bir yandan öte yana döndürdü. Yastığına sımsıkı sarıldı. Yanağını kuvvetlice bastırdı üzerine, sonra birden fırladı yerinden, kanepeye oturdu, gözlerini açtı.

Gördüğü düşü anımsamaya çalışarak, “Evet, evet, nasıldı?” diye düşünüyordu. “Evet, nasıldı bakayım? – Darmstadt’ta akşam yemeği veriyordu Alabin. Yoo, Darmstadt değil de bir Amerikan kentiydi. Tamam, Darmstadt Amerika’daydı sözde. Evet. Alabin cam masalarda yemek veriyordu, şarkı söylüyordu masalar! *Il mio tesero*... Hayır, hayır, *Il mio tesero* değil, başka, güzel bir şarkıydı. Küçük küçük sürahiler vardı sonra, sözde kadındı bunlar...”

Stepan Arkadyeviç’in gözlerinin içi neşeyle parladı. Gülümseyerek düşünmeyi sürdürdü: “Evet, hoş, çok hoş bir düştü. Pek güzel şeyler daha vardı orada, uyanıkken bile sözle anlatamıyor insan, düşünemiyor da.” Kumaş perdelerden birinin arasından sızan ışığı görünce kanepeden neşeyle sarkıttı ayaklarını. Karısının altın işlemelerle süslediği (geçen yılın yaş günü armağanı) deri terliklerini ayağını dolaştırarak buldu. Dokuz yıllık alışkanlığıyla, ayağa kalkmadan, yatak odasında ropdöşambrının asılı olduğu yere elini uzattı. Niçin karısının yanında değil de çalışma odasında yattığını o anda anımsadı. Dudaklarındaki gülümseme kayboldu, alını kırıştı.

Olanları anımsamıştı. “Ah, ah, ah! Ah!” diye mırıldandı. Karısıyla kavgası gene bütün ayrıntılarıyla geldi gözlerinin önüne. Durumunun çaresizliğini, suçlu olduğunu –kötü olan da buydu zaten– düşündü.

“Evet,” diye geçirdi içinden. “Bağışlamaz beni, bağışlayamaz. İşin en korkunç yanı, bütün suçun bende olmasına karşın suçsuz olmam. Üzülüyüm bu...” Karısıyla kavgasını, kendisi için en ağır yanlarıyla anımsayıp umutsuzluk içinde, “Ah, ah, ah!” diye mırıldandı.

En tatsız da o ilk andı: Elinde, karısına getirdiği kocaman bir armut, pek neşeli, keyfi yerinde dönmüştü tiyatrodan. Karısı salonda yoktu. Onu odasında da bulamayınca çok şaşırılmış, sonunda yatak odasında görmüştü. Her şeyi ortaya çıkarana o uğursuz mektup elindeydi.

Ona göre her zaman endişeli, kaygılı ve biraz saf olan Dolli elinde kağıt, yüzünde bir dehşet, umutsuzluk ve öfke ifadesiyle kıpırdamadan oturuyordu.

Kağıdı göstererek sordu.

“Bu nedir? Bu?”

Bunu hatırlayınca, çoğunlukla olduğu gibi, Stepan Arkadyeviç'i olayın kendisinden çok, karısının bu sözüne verdiği cevap üzüyordu.

O anda başına gelen, çok ayıp bir şey yaparken yakalanmış bir insanın hissettiği acıyla aynıydı. Suçunu öğrenmesinden sonra karısının karşısında takındığı yüz ifadesini takınmaya fırsatı olmadı. Alınmaktan, inkâr etmekten, kendini temize çıkarmaya çalışmaktan, özür dilemekten, hatta kayıtsız bile kalmaktan daha kötüsünü yaptı. Bunların hepsi, yaptığından daha iyi olurdu! Yüzü birden, tamamen istem dışı olarak (Fizyolojiyi pek seven Stepan Arkadyeviç “beynin bir refleksi” diye geçirdi içinden) olağan, aptalca olduğu için de iyi niyetli, gülümsedi.

Bu aptal gülümsemesini affedemedi. Bu gülümsemeyi görünce Dolli fiziksel bir acıyla titredi, ona özgü bir hiddetle bağırıp çağırarak çıktı odadan. Artık kocasının yüzünü görmek istemiyordu.

Stepan Arkadyeviç, “Bütün kabahat benim şu aptal gülümsememde,” diye düşünüyordu.

Umutsuzluk içinde kendi kendine, “Peki ne yapmalıyım? Ne yapmam?” diye mırıldanıyordu. Bilemiyordu ne yapacağını.

II

Stepan Arkadyeviç aslında dürüst bir insandı. Bu davranışı yüzünden pişmanlık duyduğuna kendini inandırmaya çalışması, kendini bile bile aldatması olanaksızdı. Otuz dört yaşında, onun gibi yakışıklı, şıpsевdi bir erkek, kendisinden ancak bir yaş küçük olan, beşi sağ, ikisi ölü yedi çocuk annesi karısını sevmiyor diye pişmanlık duyamazdı. Sırrını karısından saklayamadığına üzülmüyordu yalnızca. Ama durumunun ne denli ağır olduğunu anlıyor, karısına, çocuklarına, kendine acıyordu. Bu durumun karısını böylesine sarsacağını bilseydi belki daha dikkatli de olurdu. Bu konu-

yu hiç düşünmemişti. Ama karısının çoktandır bu ilişkinin farkında olduğunu, onu hoş gördüğünü sanıyordu. Hatta artık işi bitmiş, yaşı geçmiş, güzelliğini yitirmiş, göz alıcı hiçbir yanı kalmamış, saf, yalnızca temiz bir ev kadını olan karısının, insafli davranarak onu hoş görmek zorunda olduğunu düşünüyordu. Oysa hiç de öyle olmamıştı.

Stepan Arkadyeviç kendi kendine, “Ah, çok fena, çok fena,” diye yineleyip duruyor, başka bir şey düşünemiyordu. “Bugüne dek ne güzel geçinip gidiyorduk! Her şey ne hoştu! Çocuklarıyla mutlu, yaşamından hoşnuttu. İşlerine karışmazdım. Çocukları da evi de istediği gibi yönetirdi. Doğrusu, onun bu evde mürebbiye olması hiç iyi değildi! Kötüydü! İnsanın, evindeki mürebbiyeyle ilişki kurmasında iğrenç, alçakça bir şey var! Ama ne mürebbiyeydi!” (Matmazel Roland’ın çapkın bakışlı siyah gözlerini, tatlı gülümseyişini bütün canlılığıyla anımsamıştı.) “Ama doğrusunu söylemek gerekirse, evimizdeyken hiç ilgilenmedim onunla. İşin kötü yanı da onun artık... Bütün talihsizlikler inadına üst üste geldi sanki! Ay... of!.. Ne yapsam, ne etsem?”

Yaşamın en çapraşık, en zor sorulara verdiği ortak yanıtta başka yanıtı yoktu bu sorunun. Şuydu bu yanıt: Günün koşullarına göre yaşamalı, yani düşüncelerden, üzüntülerden kurtulmanın yollarını aramalı. Oysa –hiç değilse geceye kadar– uykuya dalıp düşüncelerini unutamazdı. Sürahi gibi kadınların söylediği şarkıları dinleyemezdi. Öyleyse yaşam uykusuna dalıp unutmalıydı...

Stepan Arkadyeviç kendi kendine, “Bakalım neler olacak?” diye mırıldandı. Kalktı. Mavi ipek astarlı gri ropdöşambrını giydi, kemerini bağladı. Derin bir soluk aldıktan sonra, tombul bedenini öylesine rahatlıkla taşıyan, hafifçe dışa dönük bacaklarının çevik yürüyüşüyle pencereye gitti, perdeyi kaldırdı, çingırağın ipini çekti. Çingirak sesine eski dostu, uşağı Matvey geldi. Efendisinin giysileri, kunduraları, bir de telgraf vardı elinde. Matvey’in arkasından tıraş takımlarıyla berber geldi.

Stepan Arkadyeviç telgrafı aldı, aynanın önünde otururken:

“Mahkemedен evrakları getirdiler mi?” diye sordu.

Matvey, efendisinin yüzüne soru dolu bakışıyla, içtenlikle bakarak:

“Masanın üzerindeler,” dedi.

Bir an bekledikten sonra kurnaz bir gülümsemeyle ekledi:

“Arabacının patronu adam göndermiş.”

Stepan Arkadyeviç bir şey söylemedi. Aynada Matvey’e baktı yalnızca. Aynada birleşen bakışlarından birbirlerini çok iyi anladıkları belliydi. Stepan Arkadyeviç bakışlarıyla şöyle soruyordu sanki: “Niçin söylüyorsun bunu bana? Bilmiyor musun durumu?”

Matvey ellerini ceketinin cebine soktu. Bir ayağını geri attı. Hafifçe gülümseyerek, sessiz, sevgiyle baktı efendisine.

“Pazar günü gelmesini, daha önce sizi rahatsız etmemesini, kendisinin de boşuna yorulmamasını söyledim,” dedi. (Bu tümceyi önceden hazırladığı belliydi.)

Stepan Arkadyeviç, Matvey’in şaka etmek, dikkati kendi üzerine çekmek istediğini anlamıştı. Telgrafi açtı, her zaman olduğu gibi, eksik yazılmış harfleri tahmin etmeye, tamamlamaya çalışarak okudu, yüzü aydınlandı.

Uzun, kıvrıkcık favorisinde pembe bir ayrık yapmaya çalışan berberin parlak, tombul elini bir an tutup:

“Matvey,” dedi, “yarın kız kardeşim Anna Arkadyevna geliyor!” dedi.

“Tanrı’ya şükürler olsun efendim!”

Matvey böylece, bu gelişin önemini onun da anladığını, yani Anna Arkadyevna’nın, Stepan Arkadyeviç’in sevgili kız kardeşinin karı kocayı barıştırabileceğini umduğunu göstermişti.

“Yalnız mı, kocasıyla mı geliyorlar?” diye sordu.

Berber üst dudağında çalıştığı için konuşamıyordu Stepan Arkadyeviç. Parmağını kaldırdı yalnızca. Matvey aynada başını salladı.

“Yalnız geliyor demek! Üst katta mı hazırlayayım odasını?”

“Darya Aleksandrovna’ya sor, o nerede isterse orada hazırla.”

Matvey biraz kuşkulu:

“Darya Aleksandrovna’ya mı?” diye sordu.

“Evet, telgrafi da al, ona ver; bakalım ne diyecek.”

Matvey, “Denemek istiyorsunuz onu!” diye geçirdi içinden.

“Başüstüne efendim,” dedi.

Matvey telgraf elinde, gıcırdayan çizmeleriyle ağır ağır yürüyerek yeniden Stepan Arkadyeviç’in yanına geldiğinde Stepan Arkad-

yeviç yıkanmış, taranmış, giyinmeye hazırlanıyordu. Berber gitmişti. Matvey:

“Darya Aleksandrovna evi terk edeceğini size bildirmemi emretti,” dedi. “Canı nasıl isterse öyle yapsın,’ diyor.”

Elleri cebinde, başını hafifçe yana eğmiş, gülümseyerek efendisine bakıyordu. Stepan Arkadyeviç bir şey söylemedi. Güzel yüzünde içten, biraz acı bir gülümseme belirdi. Başını sallayarak:

“Ee?” dedi. “Ne olacak şimdi Matvey?”

“Hiç efendim, düzelir.”

“Düzelir mi?”

“Elbette efendim.”

Stepan Arkadyeviç:

“Öyle mi?” diye sordu.

Kapının dışında bir kadın elbisesi hışırtısı duyunca seslendi:

“Kimdir o?”

Kararlı, tatlı bir kadın sesi duyuldu:

“Benim efendim.”

Çocuklarının dadısı Matryona Filimonovna sert görünüşlü, çiçek bozuğu yüzünü gösterdi kapıdan. Stepan Arkadyeviç yanına gitti.

“Ee, ne var ne yok bakalım Matryoşa?” diye sordu.

Stepan Arkadyeviç, karısına karşı baştan aşağı suçlu olmasına karşın –bunu kendi de biliyordu– evde hemen herkes, Darya Aleksandrovna’nın en yakın dostu dadı bile ondan yanaydı. Stepan Arkadyeviç üzgün:

“Bir şey mi var?” diye sordu.

“Gidip özür dileyin ondan efendim. Belki Tanrı yardımcınız olur. Çok acı çekiyor. İnsanın yüreği parçalanıyor. Evin içinde dirlik düzenlik kalmadı. Çocuklara acıyın hiç olmazsa efendim. Gidip özür dileyin. Ne yaparsınız, gülü seven...”

“Ama kabul etmez...”

“Siz görevinizi yapın bir kez. Tanrı bağışlar! Yalvarın Tanrı’ya efendim, dua edin...”

Stepan Arkadyeviç birden kızardı.

“Pekâlâ,” dedi, “hadi şimdi git sen!”

Matvey’e döndü: